

2016 yılında, tahıl ürünlerinde fungal patojenlerde bir patlama yaşandı.

Автор(и): проф. д.с.н. Светослав Бобев, от Аграрния университет в Пловдив

Дата: 11.07.2016 Брой: 7/2016

Buğday ve arpada benzer ancak farklı etiyolojilere sahip bulaşıcı hastalıklar görülür. Geçtiğimiz sezonda (2015/2016) ülkedeki her iki üründe de fungal belirtiler hakimdi ve bunlardan bazıları yoğunlaşma eğilimi göstererek önemli zararlara neden oldu.

Buğdayda

Rhizoctonia çürüklüğü iki ana belirti gösterir - kök çürüklüğü (*Rhizoctonia solani*, *R. cerealis*) ve ağırlıklı olarak *R. cerealis* tarafından neden olunan kın ve sap tabanı lekesi. **Sürme (Take-all)** (*Gaeumannomyces graminis* var. *tritici*) - hastalığın semptomları başlangıçta diğer toprak kaynaklı patojenlerin neden olduklarına benzer, ancak bu belirti, etkilenen dokuların tabanlarının kararması ve üzerinde ve içinde koyu miselyumun varlığı ile karakterizedir. Özellikle vejetasyon döneminin sonuna doğru ve hasattan sonra, fungusun peritesyaları da sap tabanı dokuları üzerinde oluşur.

Vejetasyon döneminin ikinci yarısındaki koşullar, buğdaydaki iki pas hastalığının gelişimi için özellikle elverişliydi - **yaprak pası** ülkemizde hemen hemen her yıl değişen önemde gelişirken, **sarı pas** daha nadir görülür, ancak bu ilkbahar yağışlı ve soğuk geçtiği için şaşırtıcıydı.

Geçen sezon, **septoria yaprak lekesi** (*Septoria tritici*) için de çok iyi koşullar sağladı; bu hastalık, duyarlı çeşitlerde bayrak yaprağına ulaştı ve vejetasyon ilaçlamalarında boşlukların olduğu yerlerde görüldü.

Arpada

Ağ benek (net blotch) (*Drechslera teres*) zararı hakimdi ve önemli yaprak lekesine yol açtı. Şüphesiz, bu hastalık bu üründe lider olmaya devam ediyor ve büyük olasılıkla mevcut sezonda da öyle kalacak.

Yaprak yanıklığı (Leaf scald) (*Rhynchosporium secalis*) yerel olarak gelişen fungal hastalıklar grubundaydı; gelişimi çoğunlukla bulaşık tohum kullanımının ve bunların dezenfeksiyonundaki eksikliklerin bir sonucuydu. Aynı nedenlerle, **arpada şerit hastalığı (barley stripe)** belirtileri de görüldü.

Buğdayın korunması yukarıda bahsedilen hastalıklardan ve diğer potansiyel belirtilerden (kahverengi leke, külleme) korunması, ekili alanların sürekli izlenmesini ve spesifik epidemiyolojik durumlara göre koruyucu önlemler alınmasını gerektirir. - ürün rotasyonu, sağlıklı tohum materyali, tohum dezenfeksiyonu, dayanıklı çeşitler. Kesin olarak belirlenen zamanlarda ekim büyük önem taşır. Bitkiler kış dönemine uygun olmayan bir fenolojik durumda girerlerse, donmaya ve ardından bulaşıcı hastalıklara karşı savunmasız olurlar. Böyle bir durum, ekili alanların zamanında gübrenmesini ve fungal hastalıkların varlığında, her bir hastalığın gelişimindeki dinamikler dikkate alınarak vejetasyon ilaçlamaları için zamanlamanın ve ürünlerin belirlenmesini gerektirir. İyi bir rehber, iki fungusit uygulaması ilkesidir - ilk ilaçlama birinci boğum döneminde (herbisitle eş zamanlı), ikincisi ise başaklanma başlangıcında. Spesifik bir durum değişiklik gerektirdiğinde, bu şema başakları korumak için üçüncü bir ilaçlama yapılması da dahil olmak üzere uyarlanmalıdır (*Fusarium* başak yanıklığı, kahverengi leke, kara nokta).

Arpada ilaçlamalar genellikle ağ beneğin gelişimi tarafından belirlenir. İlk ilaçlama özellikle önemlidir, çünkü sonbahar-kış döneminden kalan mevcut zararın enfeksiyon baskısını azaltır ve yağışlı bir ilkbaharda, yaprak yanıklığından ve önemli bir verim düşüşünden kaçınmak ve aynı zamanda ekim için tohumun daha iyi bir sağlık durumuna sahip olması için muhtemelen ikinci bir ilaçlama gereklidir.